

«Ata-babasyny begendiren adam»: Li Kuan Yu

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy şahslar

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Ata-babasyny begendiren adam": Li Kuan Yu «ATA-BABASYN BEGENDIREN ADAM»: LI KUAN YU...

kitapcy.ru

Ömrüni ýurduna bagşlandygyny, ýurdunyň öz ömründen has owadandygyny we gymmatlydygyny aýdan adamyň kyssasy Li Kuan Yu ýatlamalarynda basybalyjy ýapon esgeriniň ony zor bilen dyza çökerjek bolandygyny we muny etmekdek ýüz öwrende ýa-da dyza çökmejek bolup güýmeň-saýmaňlyga salanda, özüne topulyp ýumruk salandygyny aýdýar.

Ýaponlaryň zulumyndan soñ Singapury basyp alan iňlis kolonizatorlary bolsa harby taýdan şowsuzlyga uçrandyklaryna garamazdan halka ýowuz çemeleşdiler.

Li şular ýaly şertlerde «hiç bir kese ýerliniň bizi eýläk-beýläk siltäp-depip ýörmegine ýol bermeris» diýen azmlylyk bilen ulaldy.

Li Kuan Yunyň ady «ata-babalaryny begendiren adam» manysyny berýär.

Häzir dünýä taryhynyň iň esasy strukturalaýyn gudratlarynyň

birini amala aşyran premýer-ministriň doglan gününüň yüzünji ýyly baýram edilýär.

Singapur 1965-nji ýylда Malaýziýadan bölünip aýrylanda, bu ýerler mör-möjeklerden we ýokanç kesellerden doly sadyr atyp ýatan batgalykdy. Ýurt üçünji derejeli ýurtlaryň sanawynda-da iň soňky orunlardady.

Oksfordaky we Kembriždäki kolonizator ýokary okuw jaýlaryny tamamlap gelen Kuan ýurduny birinji derejeli dünýäniň iň ýokarky gatyna çykarmagy niýetine düwdi.

1990-nýy ýylda premýer-ministr wezipesinden gidende, adam başyna düşyän ortaça girdeji 500 dollardan 13 müñ dollara çykyp, Günorta Koreýa ýaly birnäçe ösen ýurdy tozanyna garypdy.

2015-nji ýylda 91 ýaşap aradan çykanda 1,5 million singapurly onuň bilen müdimilik hoşlaşdy.

Ýönekeýje öýde we ýönekeýje ofisde, hiç hili tarhandökerlige ýol bermän ýa-da baýlykdan daş ýönekeý durmuşda ýaşady.

Döwletdäki korrupsiýanyň nol derejede ýa-da noldanam aşak bolmak şerti bilen ministrlerine we orunbasarlaryna mümkün bolan iň ýokary aýlyklary berdi.

Iki sany ýönekeý heýkelden başga özi üçin ýadygärlik heýkel gurulmagyna ýol bermedi. Ölüminden soñ öyüniň muzeý edilmezligi üçin ýykylmagyny wesýet etdi.

Emma wesýet çagalarynyň arasynda düşünişmezlige sebäp boldy. Ogly premýer-ministr Li Hsien Lung heýkelleriň biriniň yüzüne şeýle ýazylmagyny buýurdy:

«Kuan Ýuwa degişli ýadygärlik göresiňiz gelse, daş-töwereginiže ser salyň».

kitapcy.ru

Li Kuan Ýu / Fotosurat: Maýkl Stroud, «Daily Express» / Hulton Archive

Genri Kissinžer bolsa Kuan Ýu hakda şeýle diýipdi:

«Onuň Singapur idealy diňe real bolup geçen zat däl, şol bir wagtyň özünde üstünlik, ýokary aň-düşünje, doly tertip-düzgün we tebigy baýlygyň döredijilik bilen üstüniň ýetirilmegi netijesinde öňe saýlanan ýurtdy».

Kuan demokratiýa onçakly ynanyp baranokdy. Ol bir gezek şeýle diýipdi:

«- Geçmişde demokratiýa amal etmedik ýurtlara demokratiýany empozirläp bolar öýdemok. Bäs müň ýyllap özüne boýun egmedikleriň kellesini kesip gelen imperiýanyň golastynda ýaşandan soň Hytaýdan nädip demokratiýany tama etjek?»

Meşhur sözleriniň birem şudy:

«- Syýasatçı sözlerini minimumda saklamaly we hereketleriniň öz adyndan gürlemegine ýol bermeli».

Singapur esaslandyryjysynyň ýüzünji ýylyny belleýän döwri ähli halkara indekslerde birinji ýeri eýeleýär. Munuň özi, ömrünü ýurduna bagışlandygyny, ýurdunyň öz ömründen has owadandygyny we gymmatlydygyny aýdan adamyň kyssasydyr.

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Ýekşenbe, 24.09.2023 ý. Taryhy şahslar